

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ПОЛІЦІЇ ОХОРОНИ

Остапович Володимир Петрович - кандидат юридичних наук, завідувач лабораторії психологічного забезпечення Державного науково-дослідного інституту Міністерства внутрішніх справ України, м. Київ (Україна)

Стаття посвячена дослідженню правових основ діяльності керівників територіальних підрозділів поліції охорони Національної поліції України, що гарантує ефективне виконання ними своїх професійних обов'язків. Розглянуто нормативне визначення професії керівника територіального підрозділу ПО; проаналізовані завдання, обов'язки, відповідальність і права керівників; визначені основні принципи, якими повинен керуватися керівник територіального підрозділу ПО в своїй професійній діяльності; встановлені вимоги, яким повинен відповідати кандидат на роботу керівником територіального підрозділу ПО; виявлені найбільш типові помилки, які можуть мати місце в діяльності керівника територіального підрозділу ПО, і їх можливі наслідки.

Ключові слова: Національна поліція України, управлінський персонал, поліція охорони, правова характеристика професійної діяльності

Articolul este dedicat investigării bazelor legale de activitate ale șefilor unităților teritoriale de poliție de protecție a poliției naționale din Ucraina care garantează îndeplinirea efectivă a atribuțiilor lor profesionale. Este considerată definiția normativă a profesiei șefului unității teritoriale de software; a analizat sarcinile, responsabilitățile, responsabilitățile și drepturile managerilor; definește principiile de bază care ar trebui să fie ghidate de șeful unității teritoriale de software în profesionistul său activități; sunt stabilite cerințele pe care trebuie să le îndeplinească candidatul pentru funcția de șef al unității teritoriale a software-ului; a identificat cele mai frecvente greșeli care pot apărea în activitățile șefului diviziei software teritoriale și consecințele posibile ale acestora.

Cuvinte cheie: Poliția națională a Ucrainei, personalul de conducere, poliția de securitate, caracteristica juridică a activității profesionale

In the current conditions of development of market economy and formation of legal and democratic state in Ukraine, one of the important problems, that needs to be solved, is the issue of reliable protection of the rights and legitimate interests of citizens and enterprises (institutions, organizations). These includes the introduction of effective mechanisms of protection of property, which belongs to individuals and legal entities, as well as the protection life and health of citizens. Reforming of the system of the Ministry of Internal Affairs (MIA) of Ukraine, fulfilling the tasks assigned to it by the Constitution and the laws of Ukraine (on ensuring the rights and freedoms of citizens, combating crime, protecting public order and personal property of citizens) raise new requirements for the personal and professional qualities of the managers of the National the Police of Ukraine, determine the importance of their role in the police management system and the level of their managerial competence. Unlike other professionals, managers represent a group of officials who carries out authority. Managers give orders and instructions, which are mandatory for subordinates. Police managers

bear the main brunt of the management activity and responsibility for its results. So, the necessity of the legal characterization of professional activity of managers of territorial police units of the National Police of Ukraine is one of the important tasks for today.

The article describes the normative definition of the profession of manager of the territorial unit of security police of the National Police of Ukraine; analyzes tasks, responsibilities, responsibilities and rights of managers. The basic principles which should be guided by the manager of territorial unit of security police in his professional activity, the requirements to be met by the candidate for the position of police manager, the most common mistakes that may occur in the activities of managers of the territorial unit of security police and their possible consequences have been identified.

Keywords: National police of Ukraine, manager of territorial unit, security police, legal characteristic of professional activity.

Постановка проблеми та актуальність.

За сучасних умов розвитку ринкової економіки та формування в Україні правової і демократичної держави однією із важливих проблем, яка потребує свого вирішення, є питання надійного захисту прав і законних інтересів громадян та підприємств (установ, організацій), що включає впровадження ефективних механізмів охорони майна, яке належить фізичним та юридичним особам, а також життя та здоров'я громадян. Необхідність захисту себе та своїх здобутків від протиправних посягань інших людей зумовила появу особливого класу людей-охоронців, від професійності, надійності та відданості яких залежить життя та матеріальні статки громадян.

Батьківщиною виникнення і розвитку професії охоронців вважаються держави перших старовинних цивілізацій на Близькому Сході і в Південній Африці. Пізніше з часів середньовіччя і до наших днів для охорони набиралися тільки добре навчені люди, які могли протистояти як фізичній, так і будь-якій іншій загрози [1, с. 18-24].

Слід також відзначити, що зародження охоронної діяльності в нашій країні, як діяльності в сучасному її вигляді, відбулося набагато раніше, ніж в інших державах (Франції, США, Японії, ФРН тощо). Але законодавча база щодо забезпечення охоронної діяльності з'явилася набагато пізніше. Зазначене пояснюється тим, що чинне за радянських часів законодавство в чималій мірі носило публічний, ідеологізований характер. За таких умов не могло йтися про вільний ринковий обіг, заснований на рівності, однак були створені широкі можливості

для розвитку державних охоронних структур [2].

Сьогодні поліція охорони (ПО) відповідно до ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію» функціонує у її складі [3], і є єдиною в Україні охоронною структурою, працівники якої мають визначені Законом права та повноваження на озброєну охорону та застосування владних функцій щодо правопорушників. Сучасна поліція охорони ефективно виконує свою роботу і, враховуючи вир змін до чинного законодавства щодо правоохоронних органів, надалі динамічно і успішно розвивається, виконуючи свої професійні обов'язки – захист майна та життя громадян від злочинних посягань [4].

Варто зазначити, що реформування системи Міністерства внутрішніх справ (МВС) України, виконання завдань, покладених на неї Конституцією, законами України щодо забезпечення прав і свобод громадян, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та особистого майна громадян висувають нові вимоги до особистих і професійних якостей працівників керівної ланки Національної поліції України (НПУ), зумовлюють збільшення значення їхньої ролі в системі управління поліції, рівня їхньої управлінської компетенції.

На відміну від інших спеціалістів, що забезпечують управління, керівники являють собою групу посадових осіб, яким делеговані права й обов'язки владного характеру. Вони можуть видавати накази, доручення, що є обов'язковим для відповідних виконавців. Саме керівний склад органів і підрозділів поліції несе на собі основний тягар діяльності з управління та відповідальність за її результа-

ти. Тому необхідність проведення правової характеристики професійної діяльності керівників територіальних підрозділів поліції охорони Національної поліції України є одним з важливих завдань на сьогодні.

Стан наукової розробленості проблеми.

Дослідження проблем управління має давню історію, започаткувавшись експериментами Р. Оуена, Ф. Тейлора, Г. Форда, Е. Мейо. Сучасний зарубіжний науковий досвід представлений у роботах П. Блау, В. Зігерта, С. Ковалевського, Д. Френсіса та ін. Окремо слід зазначити, що останнім часом досить інтенсивно розвивається прикладна галузь теорії управління – управління в правоохоронних органах України (Р. А. Калюжний, М. С. Вертузаєв, В. А. Лаптії, В. Л. Грохольський та ін.). Особливості управлінської діяльності у сфері захисту життя та майна громадян пов'язані з тим, що керівники ПО часто діють в екстремальних ситуаціях, пов'язаних із великими психологічними навантаженнями, в умовах дефіциту часу, необхідності прискореного прийняття правильних рішень, збереження життя та здоров'я підлеглих. Тому на сьогодні актуальним є аналіз правових підстав діяльності керівників територіальних підрозділів ПО, що гарантує ефективне виконання ними своїх професійних обов'язків.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – проаналізувати та надати правову характеристику професійної діяльності управлінського персоналу поліції охорони.

Об'єкт дослідження – професійна діяльність управлінського персоналу поліції охорони.

Предмет дослідження – правові особливості професійної діяльності управлінського персоналу поліції охорони.

Основні завдання науково-дослідної роботи визначені з урахуванням особливостей мети та предмету дослідження:

1. З'ясувати нормативне визначення професії керівника територіального підрозділу ПО НПУ у Національному класифікаторі України – «Класифікатор професій».

2. Надати загальну правову характеристику професійної діяльності управлінського персоналу ПО: завдання, обов'язки, відпові-

дальність та права керівників територіальних підрозділів ПО.

3. Визначити основні принципи, якими має керуватися керівник територіального підрозділу ПО у своїй професійній діяльності.

4. Встановити, яким вимогам має відповідати кандидат для роботи керівником територіального підрозділу ПО.

5. Виявити найбільш типові помилки, що можуть бути в діяльності керівника територіального підрозділу ПО, та їх можливі наслідки.

Виклад основного матеріалу. За Національним класифікатором України – «Класифікатор професій» ДК 003:2010 посада керівника територіального підрозділу поліції охорони віднесена до розділу 1 «Керівники», код підрозділу – 12 «Керівники підприємств, установ та організацій», код класу – 123 «Керівники функціональних підрозділів», код підкласу – 1239 «Керівники інших функціональних підрозділів» [5]. У Національному класифікаторі професія керівника територіального підрозділу ПО НПУ нормативно не визначена, а перебуває в межах узагальненої назви професійної роботи – керівники інших функціональних підрозділів без деталізації особливостей професійної діяльності.

Керівник територіального підрозділу ПО є прямим начальником підпорядкованого особового складу та відповідає за організацію оперативно-службової діяльності підрозділу, забезпечення його постійної готовності до виконання покладених завдань, використання за призначенням сил і засобів, збереження озброєння, боєприпасів, автотранспорту, іншої техніки та спеціальних засобів, а також комплектування особового складу підрозділу і проведення виховної роботи з підлеглими [6].

Відповідно до законодавства та інших нормативно-правових актів, керівник територіального підрозділу ПО у процесі службової діяльності виконує наступні завдання:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидія злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг щодо допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги;

5) організація охорони рухомого і нерухомого майна (об'єктів) суб'єктів господарювання різних форм власності, вантажів, що перевозяться, об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законодавством України;

6) надання послуг з інкасації, забезпечення пропускового режиму на об'єктах охорони, оперативного реагування на повідомлення про спрацювання технічних засобів охорони на об'єктах, підключених до пунктів централізованого спостереження ПО, чи інші повідомлення про правопорушення, особистої та майнової безпеки фізичних осіб, публічної безпеки і порядку (громадського порядку і громадської безпеки) в межах постів і маршрутів охорони;

7) участь у здійсненні державної охорони, профілактичних заходів, спеціальних операцій (оперативних планів);

8) запобігання, виявлення і припинення правопорушень у місцях несення служби [6].

Під час несення служби керівник територіального підрозділу ПО зобов'язаний:

1) всебічно знати дійсний стан справ у підпорядкованому підрозділі і вживати заходів щодо вивчення та впровадження у його діяльність досягнень науково-технічного прогресу, передових форм і методів роботи, сприяти підвищенню ефективності діяльності особового складу;

2) знати стан оперативної обстановки на території обслуговування, вносити керівництву територіального органу поліції пропозиції щодо найбільш ефективного застосування підпорядкованих сил і засобів;

3) дбати про безпечні умови служби підлеглих, здійснювати контроль за дотриманням ними необхідних заходів безпеки під час несення служби, поводження з вогнепальною зброєю, спеціальними засобами, технікою;

4) організовувати проведення й особисто брати участь в інструктажах особового складу підрозділу, здійсненні контролю за несенням служби підлеглими;

5) у встановленому порядку організовувати роботу по добору, розстановці, вихованню та атестуванню особового складу підпорядкованого підрозділу, знати ділові й моральні якості підлеглих, вживати заходів щодо підвищення їх професійного рівня, недопущення порушень законності, надзвичайних подій серед особового складу;

6) вдосконалювати професійну підготовку особового складу підрозділу, брати безпосередню участь у проведенні занять;

7) забезпечувати постійну готовність особового складу до дій у разі ускладнення обстановки, в тому числі під час відбиття збройного чи іншого нападу, прищеплювати підлеглим стійкі навички володіння зброєю, спеціальними засобами, а також формувати психологічну готовність упевнено діяти в типових і екстремальних ситуаціях;

8) здійснювати тісну взаємодію з керівниками оперативних та інших служб НПУ щодо виконання завдань, покладених на підпорядкований підрозділ;

9) організовувати роботу щодо покращання економічного стану підрозділу та пошуку потенційних замовників шляхом залучення особового складу підрозділу до роботи серед населення на маршрутах патрулювання та в місцях відпрацювання тривожних та інших повідомлень про протиправні посягання, проведення рекламної та роз'яснювальної роботи силами підпорядкованого особового складу, в тому числі у неробочий час;

10) у разі вирішення питання про переміщення підлеглих по службі в інші підрозділи або перед звільненням з поліції матеріально-відповідальної особи, проводити повну інвентаризацію озброєння. Акти прийому передачі озброєння та боеприпасів в 10-ти денний термін надавати до Управління поліції охорони (УПО) для звірки та отримання довідки про відсутність заборгованості;

11) контролювати видачу боеприпасів на навчальну практику, а також прийом після стрільб гільз і невитрачених боеприпасів;

12) контролювати ведення обліку і перевіряти ведення всіх книг і облікових документів щодо озброєння та військово-хімічного майна в черговій частині підрозділу;

13) особисто бути присутнім під час проведення прийому-передачі чергування добо-вим чергової частини, при перерахунку та при-йомі – здачі черговими табельної вогнепальної зброї, а також спортивної та навчальної зброї, що знаходиться на тимчасовому зберіганні, боєприпасів, звіряти дані книги видачі і при-ймання озброєння та спецзасобів, завіряти власним підписом правильність її даних з да-ними книги обліку та закріплення озброєння та боєприпасів;

14) щоденно, при прийманні чергування, особисто перевіряти ведення черговими об-ліків зброї, боєприпасів та спецзасобів, наяв-ність, організацію зберігання та обліку озбро-єння відповідно інструкцій, настанов, затвер-джених наказами МВС, про що особисто роби-ти запис та ставити підпис у книзі обліку зброї, боєприпасів та спецзасобів. Про результати перевірки стану зберігання зброї особисто ро-бити письмовий запис у книзі огляду якісного і технічного стану озброєння;

15) забезпечувати організацію та виконан-ня заходів щодо запобігання та виявлення ко-рупції у відповідності до законодавства;

16) чітко знати вимоги наказів, положень настанов, інструкцій та інших документів з питань озброєння та керуватися ними у своїй діяльності;

17) забезпечувати належний контроль за використанням майна та озброєння в очолю-ваному підрозділі;

18) організовувати ведення обліку, збере-ження, експлуатацію, використання, обслуго-вування озброєння, боєприпасів та військово-хімічного майна, вживати заходи для підтрим-ки їх у постійній технічній справності;

19) затверджувати функціональні обов'язки працівників, відповідальних за озброєння та інших працівників підрозділу щодо контролю за зберіганням, обліком, закрі-пленням, видачею, прийманням та вилучен-ням озброєння й спецзасобів;

20) призначати наказом по підрозділу від-повідального за озброєння; (матеріально-від-повідальну особу з числа старшого чи серед-нього керівного складу, крім штатних чергових, спроможну забезпечити надійне збереження й облік зброї, боєприпасів і спецзасобів).

21) видавати накази й розпорядження, за-тверджувати плани, графіки, відомості, списки або давати письмові вказівки, на підставі яких дозволяється видача озброєння особовому складу підрозділу;

22) затверджувати графіки щоденної вида-чі й приймання озброєння, а також щомісячні графіки чищення зброї;

23) організовувати діловодство у відділен-ні [6].

Керівник територіального підрозділу ПО постійно особисто займається вирішенням на-ступних питань:

- вивченням попиту на охоронні послуги та миттєвим реагуванням на його зміни;
- веденням гнучкої конкурентоспро-можної цінової політики;
- пошуком замовників послуг і їх розши-ренням;
- здійсненням постійних контактів з клі-єнтами та задоволенням їх побажань;
- відбором, навчанням, вихованням ка-дрів, забезпеченням постійного контролю за їх роботою, щоденною її оцінкою з виплатою еквівалентної заробітної плати і заохочень її виконавцям;
- оснащенням підлеглих усім необхід-ним для надійної і ефективної їх роботи;
- організацією служби і виробничої ді-яльності підлеглих та постійним вдосконален-ням технічної і фізичної охорони, інших по-слуг [6].

Керівник територіального підрозділу ПО несе персональну відповідальність перед на-чальником УПО за:

- 1) результати діяльності підпорядковано-го підрозділу;
- 2) виконання покладених на нього обов'язків;
- 3) розголошення комерційної, конфіден-ційної інформації, визначеною такою в уста-новленому порядку;
- 4) перевищення наданих повноважень та в інших випадках, передбачених чинним зако-нодавством;
- 5) організацію роботи по якісному комп-лектуванню підпорядкованого підрозділу;
- 6) стан дисципліни і законності серед особового складу підрозділу;

7) стан транспортної дисципліни в підрозділі;

8) організацію роботи зі зверненнями громадян та з питань їх особистого прийому;

9) дотримання законності при розгляді заяв і повідомлень про злочини, що вчинені або готуються;

10) організацію роботи щодо боротьби зі злочинністю та правопорушеннями, участі підпорядкованого особового складу в припиненні та розкритті злочинів;

11) організацію забезпечення особистої безпеки підлеглих. При наявності у підлеглих необхідних засобів індивідуального захисту несе всю відповідальність за завдання шкоди здоров'ю, якщо підлеглий не виконав правил особистої безпеки;

12) здійснення операцій, пов'язаних із отриманням, перевезенням, зберіганням та застосуванням у процесі виробництва переданих йому в підзвіт товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ);

13) наявність та збереження ТМЦ, принятих у підзвіт;

14) шкоду, заподіяну підприємству внаслідок порушення покладених на нього посадових обов'язків у межах, визначених чинним трудовим та цивільним законодавством України;

15) організацію зберігання та обліку озброєння, боеприпасів, спецзасобів, військово-хімічного та інженерного майна, яке рахується за підрозділом по книзі обліку та закріплення озброєння.

16) за витрату боеприпасів на бойову підготовку згідно зі встановленими нормами, своєчасність надання до УПО звіту про витрату боеприпасів на списання. Надає до УПО звіт про витрату боеприпасів на списання;

17) у випадку перевитрати боеприпасів понад встановлені норми, а також за достовірність надання документів на списання боеприпасів, витрачених на оперативні цілі [6].

Відповідно до закону керівник територіального підрозділу ПО має право:

1) видавати в межах своєї компетенції накази, розпорядження, вказівки з питань організації роботи підрозділу, встановлювати щоденний режим роботи особового складу;

2) визначати (у межах затверджених норм) форму одягу та екіпіровку особового складу, виходячи з характеру завдань, які вирішує підрозділ;

3) надавати відпустки особовому складу підрозділу;

4) виносити клопотання перед керівництвом щодо застосовування заохочення та накладання дисциплінарних стягнень у межах прав, наданих йому Дисциплінарним статутом НПУ та Положенням про підрозділ ПО (до складу якого він входить);

5) вносити пропозиції керівництву УПО про призначення, переміщення та звільнення з посад працівників підрозділу;

6) подавати до УПО пропозиції щодо підвищення організації службової діяльності підрозділу; вдосконалення методів господарювання; належної кількості транспортних засобів у підрозділі; проведення капітальних ремонтів будинків та споруд, що закріплені за підрозділом; заохочення та накладання дисциплінарних стягнень на працівників підрозділу;

7) вносити зміни до структури та штатів підрозділу;

8) брати участь у розгляді спорів в органах суду та інших інстанціях [6].

Керівник територіального підрозділу ПО провадить свою діяльність на принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства.

Керівник територіального підрозділу ПО керується в роботі: Конституцією України [7], Законами України «Про Національну поліцію» [3], «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» [8], «Про охоронну діяльність» [9], «Про запобігання корупції» [10], «Про захист персональних даних» [11], «Про доступ до публічної інформації» [12], «Про звернення громадян» [13], Положенням про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року № 877 [14], наказом № 577 «Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів» від 07.07.2017 р. [6], Кримінальним кодексом України [15], Кримінальним процесуальним

кодексом України [16], іншими нормативно-правовими державними та міжнародними актами.

Для роботи керівником територіального підрозділу ПО кандидат повинен відповідати загальним умовам вступу на службу в поліцію, мати вищу повну юридичну освіту, стаж роботи в галузі права не менше п'яти років, а також досвід роботи на керівних посадах не менше одного року.

Післядипломна освіта (спеціалізація, перепідготовка, підвищення кваліфікації, стажування) може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в закладах вищої освіти. Підвищення кваліфікації за напрямом службової діяльності повинно здійснюватися не рідше одного разу на три роки або перед призначенням на керівну посаду (у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана) [18].

З метою оцінки ділових, професійних, особистих якостей, фізичної підготовки на підставі глибокого і всебічного вивчення, визначення відповідності посадам, а також перспектив їхньої службової кар'єри проводиться атестування працівників поліції.

З урахуванням завдань та правової характеристики професійної діяльності було визначено наступні найбільш типові помилки, що можуть мати місце в діяльності керівника територіального підрозділу ПО, та їх можливі наслідки:

1. Перевищення влади чи службових повноважень (безпідставне застосування фізичної сили, незаконне затримання, інше порушення прав і свобод людини), службове підроблення (створення завідомо неправдивих документів, формальні відписки), вчинення корупційних діянь у процесі службової діяльності. Як наслідок – притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності.

2. Низький рівень знань нормативно-правових актів, які стосуються службової діяльності, а також відсутність дисциплінованості та належної етичної поведінки. Можливі наслідки: ненадання громадянам якісних поліцейських послуг; відсутність самодисциплінованості та прагнення саморозвитку; притягнення до дисциплінарної відповідальності.

3. Недоліки у зборі та оформленні документів у процесі розгляду звернень громадян. Внаслідок помилок – оскарження заявником прийнятих рішень до органів прокуратури, апарату Національної поліції України та ін.

Висновки. Таким чином, узагальнення змісту, характеру та особливостей діяльності керівника територіального підрозділу ПО дозволяє визначити основні її правові характеристики, які вирізняють цю професію серед інших. До них, зокрема, належать наступні:

1. Існує безпосередня залежність результативності й ефективності функціонування будь-якої соціальної системи від якості професійної підготовки її управлінського персоналу. Це повною мірою стосується й керівництва поліції охорони, яка входить до складу Національної поліції України.

2. Керівник територіального підрозділу ПО є прямим начальником підпорядкованого особового складу та відповідає за організацію оперативно-службової діяльності підрозділу, забезпечення його постійної готовності до виконання покладених завдань.

3. Керівник територіального підрозділу ПО виконує широкий спектр завдань професійної діяльності (вирішує питання із забезпечення публічного порядку, громадської безпеки і охорони рухомого і нерухомого майна (об'єктів) суб'єктів господарювання різних форм власності, вантажів, що перевозяться, об'єктів права державної власності, оперативного реагування на професійні ситуації, що можуть виникати одночасно, виконання інших повноважень, передбачених нормативно-правовими актами МВС тощо).

4. Аналіз обов'язків та прав керівника територіального підрозділу ПО свідчить, з одного боку, про широкий спектр його владних повноважень, а з іншого – про високий рівень відповідальності за одноосібність у прийнятті владних рішень.

5. Якісне виконання керівником територіального підрозділу ПО службових обов'язків вимагає високий рівень обізнаності у різних галузях права, а також багатьох спеціальних умінь. Керівник територіального підрозділу ПО повинен володіти загальнопрофесійни-

ми компетентностями, відповідати загальним умовам вступу на службу в поліцію, постійно підвищувати свою кваліфікацію за напрямом службової діяльності, а також знати про найбільш типові помилки та їх наслідки, що можуть мати місце в діяльності керівника територіального підрозділу ПО, та унеможливити їх настання.

Література

1. Конспект лекцій з дисципліни «Історія держави та права зарубіжних країн». Підгот. Талдикін О.В., Орлова О.О. Дніпро. 2016. 210 с.
2. Мазур С. С. Історія розвитку державної охорони на теренах України // Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 11. С. 88-92.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41 (від 09.10.2015). Ст. 379. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.09.2019).
4. ДСО стала Поліцією охорони. 2015. URL: https://galinfo.com.ua/news/dso_stala_politsiieyu_ohorony_211817.html (дата звернення 20.09.2019).
5. Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 (чинний від 01.11.2010): сайт. URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm (дата звернення: 03.09.2019).
6. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів: наказ МВС України від 07.07.2017 № 577 сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17>.
7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Поточна редакція від 30.09.2016 // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30 (від 23.07.1996). Ст. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 20.01.2020).
8. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII // Відомості Верховної Ради. 2018. № 29, ст. 233.
9. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17> (дата звернення 20.01.2020).
10. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради. 2014. № 49, ст.2056.
11. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34, ст. 481.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32, ст. 314.
13. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47, ст.256.
14. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету міністрів України від 28.10.2015 № 877: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>.
15. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26, ст.131.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України., 2013. № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88.
17. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: наказ МВС України від 24.12.2015 № 1625 // Офіційний вісник України. 2016. № 11 (від 16.02.2016). Стор. 173. Ст. 485. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16> (дата звернення: 20.19.2020).